

Құрылтайшы:
«ҚҰҚЫҚТЫҚ МИССИЯ» ҚОҒАМДЫҚ ҚОРЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАЗАҚСТАН КРИМИНОЛОГИЯЛЫҚ КЛУБЫ

Учредитель:
ОБЩЕСТВЕННЫЙ ФОНД «ПРАВОВАЯ МИССИЯ»
МЕЖДУНАРОДНЫЙ КАЗАХСТАНСКИЙ КРИМИНОЛОГИЧЕСКИЙ
КЛУБ

Founder:
PUBLIC FOUNDATION «LEGAL MISSION»
INTERNATIONAL KAZAKHSTAN CRIMINOLOGY CLUB

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҒЫЛЫМЫ МЕН ӨМІРІ
НАУКА И ЖИЗНЬ КАЗАХСТАНА
SCIENCE AND LIFE OF KAZAKHSTAN

Халықаралық ғылыми - көпшілік журнал
Международный научно - популярный журнал
International popular - science journal

№6 (42) 2016

ЗАҒТАНУ - ЮРИСПРУДЕНЦИЯ - JURISPRUDENCE

Бас редактор — Е.О. Алауханов
«Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері», заң ғылымдарының докторы, профессор

Главный редактор — Алауханов Е.О.
«Заслуженный деятель РК», доктор юридических наук, профессор

Editor-in-chief — Alaukhanov Y.O.
«Honored Worker of the Republic of Kazakhstan», Doctor of Law, professor

Астана 2016

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Абдукаримов О.А. — ҚР қоғам қайраткері
Асанов Ж.К. — з.ғ.д., ҚР Бас прокуроры
Абдрасилов Б.С. — б.ғ.д., профессор
Абдурасулова К.Р. — з.ғ.д., проф. (Ташкент)
Байделдинов Д.Л. — з.ғ.д., профессор
Байдаулет И.О. — мед.ғ.д., профессор
Баулин Ю.В. — з.ғ.д., профессор (Киев)
Бисенов К.А. — тех.ғ.д., профессор
Бішімбаев У.Қ. — тех.ғ.д., ҚР ҰҒА академигі
Бородин С.В. — з.ғ.к., вице-президент, адвокат (Воронеж)
Бурханов К.Н. — с.ғ.д., профессор
Букалерева Л.А. -з.ғ.д., проф. (РУДН, Мәскеу)
Ведерникова О.Н. — з.ғ.д., проф. (Мәскеу)
Гаипов З.С. — с.ғ.д., профессор
Голик Ю.В. — з.ғ.д., профессор (Мәскеу)
Грунтов О.И.— з.ғ.д., профессор БГУ (Минск)
Дулатбеков Н.О. — з.ғ.д., профессор
Елешов Р. — а-ш.ғ.д., ҚР ҰҒА академигі
Есім Ғ. — ф.ғ.д., ҚР ҰҒА академигі
Елубаев Ж.С.- з.ғ.д., профессор
Жұрынов М.Ж.— ҚР ҰҒА академигі,
ҰҒА Президенті
Зарипов З.С. — з.ғ.д., профессор (Рязань)
Бдырысов Д.А. — т.ғ.д., профессор
Қасымбеков М.Б. — с.ғ.д., профессор
Коробеев А.И. —з.ғ.д., профессор, «РФ еңбек сіңірген қайраткері» (Владивосток)
Құл-Мұхаммед М.А.— з.ғ.д., профессор
Комиссаров В.С.— з.ғ.д., профессор МГУ (Мәскеу)
Коняхин В.П. — з.ғ.д., профессор, «РФ еңбек сіңірген заңгері» (Краснодар)
Лебедев С.Я. — з.ғ.д., профессор (Мәскеу)
Лиховая С.Я.— з.ғ.д., профессор (Киев)
Майлыбаев Б.А. — з.ғ.д., профессор
Мацкевич И.М.— з.ғ.д., профессор (Мәскеу)
Минезова Т.Ф. — з.ғ.д., профессор (РУДН, Мәскеу)
Мухамедиұлы А. – ф.ғ.д., профессор
Мұсақожаева А.К. – профессор, ҚазҰӨУ ректоры
Мұтанов Ғ.М. — т.ғ.д., профессор, ҚР ҰҒА академигі
Оразалин Н.М. – ҚР Парламенті Сенатының депутаты
Орлов В.Н. — з.ғ.к., доцент, «Российский криминологический взгляд» журналының бас редакторы
Сартаев С.С. — з.ғ.д., ҚР ҰҒА академигі
Сагадиев К.А.— э.ғ.д., ҚР ҰҒА академигі
Сәрсембаев М.А. — з.ғ.д., профессор
Сұлтанов Қ.С. — с.ғ.д., профессор
Саломов Б. — з.ғ.д., профессор, адвокат
Сыдыков Е.Б.— т.ғ.д., ҚР ҰҒА академигі
Рустемов Б.Т. — жазушы, публицист
Турецкий Н.Н. — з.ғ.д., профессор
Тұрсынов С.Т.- э.ғ.д., профессор
Усманов А.— п.ғ.д., профессор
Шестаков Д.А. – з.ғ.д., профессор, Санкт-Петербург халықаралық криминологиялық клубының президенті
Харченко В.Б. – з.ғ.д., профессор (Харьков)

РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕС:

Абдиров Н.М. — з.ғ.д., профессор
Ағыбаев А.Н. — з.ғ.д., профессор
Айтжанов Б.Д. — вет.ғ.д., профессор
Әбішев Т.Д. — з.ғ.к.
Әбішев Х.А. — з.ғ.д., профессор
Байменов А.М. — тех.ғ.к., профессор
Бишманов Б.М.— з.ғ.д., профессор
Бектұрғанов Е.Ө. — ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты
Борбат А.В. – «РФ еңбек сіңірген заңгері», з.ғ.к. (Мәскеу)
Джансараева Р.Е. — з.ғ.д., профессор
Данилов А.П., — з.ғ.к., доцент (Санкт-Петербург)
Жақып Б.Ө. — филол.ғ.д., профессор
Иванчин А.В. — з.ғ.д., адвокат (Ярославль)
Ивона Массакки — профессор (Польша)
Кәрібаев Б.Б.— т.ғ.д., профессор
Кленова Т.В. — з.ғ.д., профессор (Самара)
Корконосенко С.Г. — с.ғ.д., профессор (Санкт-Петербург)
Қанжігітов Е.Қ. — вет.ғ.д.
Құрманалиев К.А.— ф.ғ.д., профессор
Қуаналиева Г.А. - з.ғ.д., профессор
Лопашенко Н.А. — з.ғ.д., проф. (Саратов)
Мажейка Кипрас И. — МЕАТР акад. (Мәскеу)
Маткаримова Г.С. — з.ғ.д., профессор
Мельник Г.С.— с.ғ.д., профессор (Санкт-Петербург)
Миндагулов Ә.Х. — з.ғ.д., профессор
Омаров Б.Ж.— фил.ғ.д., профессор
Саданов А.Қ. — б.ғ.д., профессор
Сапиев О.С. — ҚР қоғам қайраткері
Сопыбеков А. — ҚР Жазушылар Одағының мүшесі, ақын
Старостин С.А.— з.ғ.д., проф. (Мәскеу)
Сұлтанмұрат Е. — академик
Саломов Б. – з.ғ.д., РАА академигі адвокат
Тоғжанов Е.Л. — з.ғ.к.
Тойлыбаев Б.А. — п.ғ.д., профессор
Тұрғараев Б.Т. — з.ғ.д., профессор
Рүстемова Г.Р. — з.ғ.д., профессор
Фадеев В.Н. — з.ғ.д., проф. (Мәскеу)
Шаукенова З.К.— э.ғ.д., профессор
Усманов С.У. — т.ғ.д., профессор
Челадзе Г. — құқық докторы, өкімшілік бизнес докторы, профессор (Грузия)
Нгу Thinh – Вьетнам Жазушылар Қауымдастығының Төрағасы (Вьетнам)

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Абдукаримов О.А. — общественный деятель РК
Асанов Ж.К. — д.ю.н., Генеральный Прокурор РК
Абдрасилов Б.С. — д.б.н., профессор
Абдурасулова К.Р. — д.ю.н., профессор (Ташкент)
Байдельдинов Д.Л. — д.ю.н., профессор
Байдаулет И.О. — д.мед.н., профессор
Бисенов К.А. — д.т.н., профессор
Бишимбаев В.К. — д.т.н., академик НАН
Баулин Ю.В. — д.ю.н., профессор (Киев)
Бородин С.В. — к.ю.н., вице-президент, адвокат (Воронеж)
Бурханов К.Н. — д.п.н., профессор
Букалерева Л.А. — д.ю.н., проф. (РУДН, Москва)
Ведерникова О.Н. — д.ю.н., проф. (Москва)
Гаипов З.С. — д.п.н., профессор
Голик Ю.В. — д.ю.н., профессор (Москва)
Грунтов О.И. — д.ю.н., профессор БГУ (Минск)
Дулатбеков Н.О. — д.ю.н., профессор
Елешов Р. — д. с-х.н., академик НАН РК
Есим Г. — д.ф.н., академик НАН РК
Елюбаев Ж.С. — д.ю.н., профессор
Журынов М.Ж. — академик, Президент НАН РК
Зарипов З.С. — д.ю.н., профессор (Рязань)
Идрисов Д.А. — д.т.н., профессор
Касымбеков М.Б. — д.полит.н., профессор
Коробеев А.И. — д.ю.н., профессор, «Заслуженный деятель науки РФ» (Владивосток)
Кул-Мухаммед М.А. — д.ю.н., профессор
Комиссаров В.С. — д.ю.н., проф. МГУ (Москва)
Коняхин В.П. — д.ю.н., профессор, «Заслуженный юрист РФ» (Краснодар)
Лебедев С.Я. — д.ю.н., профессор (Москва)
Лиховая С.Я. — д.ю.н., профессор (Киев)
Майлыбаев Б.А. — д.ю.н., профессор
Мацкевич И.М. — д.ю.н., профессор (Москва)
Минезова Т.Ф. — д.ю.н., профессор (РУДН)
Мухамедиулы А. — д.ф.н., профессор
Мусаходжаева А.К. — профессор, ректор КазНУИ
Мутанов Г.М. — д.т.н., профессор, академик НАН РК
Оразалин Н.М. — поэт, депутат Сената Парламента РК
Орлов В.Н. — к.ю.н., доцент, гл. ред. журнала «Российский криминологический взгляд»
Сартаев С.С. — д.ю.н., академик НАН РК
Сагадиев К.А. — д.э.н., академик НАН РК
Сарсембаев М.А. — д.ю.н., профессор
Султанов К.С. — д.пол.н., профессор
Саломов Б. — д.ю.н., профессор, адвокат (Ташкент)
Сыдыков Е.Б. — д.и.н., академик НАН РК
Сматлаев Б. М. — д.ю.н., профессор
Рустемов Б.Т. — писатель, публицист
Турецкий Н.Н. — д.ю.н. профессор
Турсынов С.Т. — д.э.н., профессор
Усманов А. — д.п.н., профессор
Шестаков Д.А. — д.ю.н., профессор, президент Санкт-Петербургского международного криминологического клуба
Харченко В.Б. — д.ю.н., профессор (Харьков)

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ:

Абдиров Н.М. — д.ю.н., профессор
Агыбаев А.Н. — д.ю.н., профессор
Айтжанов Б.Д. — д. вет.н., профессор
Абишев Т.Д. — к.ю.н.
Абишев Х.А. — к.ю.н., профессор
Байменов А.М. — к.тех.н., профессор
Бишманов Б.М. — д.ю.н., профессор
Бектурганов Е.У. — депутат Мажилиса Парламента РК
Борбат А.В. — Заслуженный юрист РФ, к.ю.н. (Москва)
Джансараева Р.Е. — д.ю.н., профессор
Данилов А.П., — к.ю.н., доцент (Санкт-Петербург)
Жакып Б.О. — д.фил.н., профессор
Иванчин А.В. — д.ю.н., адвокат (Ярославль)
Ивона Массакки — профессор (Польша)
Карибаев Б.Б. — д.и.н., профессор
Кленова Т.В. — д.ю.н., профессор (Самара)
Корконосенко С.Г. — д.пол.н., профессор (Санкт-Петербург)
Канжигитов Е.К. — д.вет.н.
Қурманалиев К.А. — д.ф.н., профессор
Куаналиева Г.А. — д.ю.н., профессор
Лопашенко Н.А. — д.ю.н., проф. (Саратов)
Мажейка Кипрас И. — академик МЕАТР (Москва)
Маткаримова Г.С. — д.ю.н., профессор
Мельник Г.С. — д.пол.н., профессор (Санкт-Петербург)
Миндагулов А.Х. — д.ю.н., профессор
Омаров Б.Ж. — д. фил.н., профессор
Саданов А.К. — д.б.н., профессор
Сапиев О.С. — общественный деятель РК
Сопыбеков А. — член Союза писателей РК, поэт
Старостин С.А. — д.ю.н., профессор (Москва)
Султанмурат Е. — академик
Саломов Б. — д.ю.н., Академик РАА, адвокат
Тогжанов Е.Л. — к.ю.н.
Тойлыбаев Б.А. — д.п.н., профессор
Тургараев Б.Т. — д.ю.н., профессор
Рустемова Г.Р. — д.ю.н., профессор
Фадеев В.Н. — д.ю.н., профессор (Москва)
Шаукенова З.К. — д.соц.н., профессор
Уманов С.У. — д.т.н., профессор
Челадзе Г. — доктор права, доктор бизнес ад-мин., профессор (Грузия)
Нуу Think — Председатель Ассоциации писателей во Вьетнаме (Вьетнам)

EDITORIAL BOARD:

Abdukarimov O.A. — public figure of the Republic of Kazakhstan
Abdrasylov B.S. — Dr. of biology, professor
Abdurasulova K.R. — Dr. of Law, prof. (Tashkent)
Asanov Zh. K. — Dr. of Law
Baideldinov D.L. — Dr. of Law, professor
Baidalet I.O.— Dr. of medical science, prof.
Bekturganov N.S. — academician of NAN RK
Bisenov K.A. — Dr. of technology, professor
Bishimbaev B.K.- Dr. of history, acad. NAS.RK
Burhanov K.N. — Dr. of polit., professor
Bukalerova L.A. – Dr. of Law, prof. (Moscow)
Baulin U.V. – Dr. of Law, prof. (Kiev)
Borodin S.V. — Dr. of Law, vice president, lawyer (Voronezh)
Vedernikova O.N. — Dr. of Law, prof (Moscow)
Gayipov Z.S. — Dr. of political sciences, prof.
Gollik Y.V. — Dr. of Law., Professor (Moscow)
Gruntov O.I. —Dr. of Law., Professor (Minsk)
Dulatbekov N.O. — Dr. of Law, professor
Eleshov R. — Dr. of agricultural sciences, acad. NAS RK
Esim G.— Dr. of Philology, acad. NAS RK
Elubaev G.S.- Dr. of Law, professor
Zhurinov M.Zh.— acad. NAS RK, President of NAS RK.
Zaripov Z.S. — Dr. of Law, professor (Ryazan)
Udyrysov D.A. — Dr. of history, professor
Kasimbekov M.B. – Dr. of political sciences, prof.
Kul-Muhammed M.A.— Dr.of Law, professor
Komissarov V.S. — Dr. of Law, prof. (Moscow)
Lebedov S.Y.— Dr. of Law, professor (Moscow)
Lihovaya S.Y.— Dr. of Law, professor (Kiev)
Mailybaev B.A.— Dr. of Law, professor
Matskevich I.M.— Dr. of Law, prof. (Moscow)
Minezov T.F. — Dr. of Law, prof. (RUDN, Moscow)
Mukhamediuly A. — Dr. of philosophy., prof.
Musakhodzhaeva A.K – professor
Orazalin N.M – Member of the Senate Parliament of the Republic of Kazakhstan
Sartayev S.S.— Dr. of Law, acad. NAS. RK
Sagadiev K.A. — Dr. of Economics, acad. NAS. RK
Sarsembaev M.A. — Dr.of Law, professor
Salomov B. — Dr.of Law, professor
Sultanov K.S.— Dr.of political sciences, prof.
Sydykov E.B. — Dr. of history, professor
Rustemov B.T. — writer, publicist
Turetski N.N. — Dr. of Law
Tursunov C.T.- Doctor of Economics, professor
Usmanov A.— Dr. of political sciences, professor
Shestakov D.A.— Dr. of Law, professor, writer
Harchenko B.V.— Dr. of Law, prof. (Harkov)

EDITORIAL COUNCIL:

Abdirov B.D.— Dr. of Law, professor
Agibaev A.N. — Dr. of Law, professor
Aitganov B.D. — a doctor of betener sciences is a professor
Abishev T.D. — candidate of Law
Abishev H.A. — Dr. of Law, professor
Baimenov A.M.— candidate of tech, professor
Bishmanov B.M.— Dr. of Law, professor
Bekturganov E.U.— Member of the Parliament of Kazakhstan Majilis
Borbat A.V. – Deserved Lawyer of the Russian Federation, candidate of Law (Moscow)
Jansaraeva R.E.— Dr. of Law, professor
Zhakyp B.U. — Dr.of philology, professor
Ivona Massaki — professor (Poland)
Karibaev B.B.— Dr. of hisroy, professor
Klenova T.V. — Dr.of Law, professor (Samara)
Korkonosenko S.G. — Dr. of polit, professor (St.-Peterburg)
Kangigitov E.K. — a doctor of betener sciences
Kurmanaliev K.A. — Dr. of philology, prof.
Kuanalyeva G.A. — Dr. of Law, professor
Loopachenko N.A. — Dr. of Law, prof. (Saratov)
Mazheika Kipras I.— acad.PANS (Moscow)
Matkarimova G.S.— Dr. of Law, professor
Melnik G.S.— Dr. of polit, professor
Mindagulov A.N.— Dr. of Law, professor
Omarov B.Zh.— Dr. of philology, professor
Sadanov A.K.— Dr. of biology, professor
Sapiev O.S.— The public figure of RK
Starostin S.A.— Dr. of Law, prof. (Moscow)
Sultanmurat E.— academic
Smatlaev B.M. – Dr. of Law, professor
Toqshanov E.L. — Dr. of Law, professor
Toilybaev B.A. – Dr. of pedagog., professor
Turgaraev B.T.— Dr. of Law, professor
Rustemova G.R. — Dr. of Law, professor
Shaukenova Z.K.— Dr. of soc., professor
Fadeev V.N. — Dr. of Law, prof. (Moscow)
Usmanov S.U.— Dr. of history, professor
Cheladze G.— Dr. of Law, professor (Gruzia)
Huu Thinh – Chairman Vietnam Writer’s

**«ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҒЫЛЫМЫ МЕН ӨМІРІ»
«НАУКА И ЖИЗНЬ КАЗАХСТАНА»
«SCIENCE AND LIFE OF KAZAKHSTAN»**

Халықаралық ғылыми журналы (Мемлекеттік тіркеу: №9875-Ж 09.02.2009 ж.
Халықаралық тіркеу: ISSN 2073 — 333X, Париж, наурыз)
2009 жылдан бастап жылына 6 рет шығады.

Международный научно-популярный журнал
(Гос. регистрация: №9875-Ж 09.02.2009,
Международная регистрация: ISSN 2073 — 333X, Париж, март 2009 г.)
Периодичность издания журнала выходит 6 раз в год.

Ғылыми еңбектің негізгі нәтижелерін жариялау үшін Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі білім және ғылым саласындағы бақылау Комитетінің 2012 жылғы 10 шілдедегі №1082 бұйрығымен ғылыми баспалар тізіміне енгізілген.

Журнал индексті ғылыми дәйексөздер қатарына қосылады және ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау жөніндегі комитет ұсынған заңтану, филология, педагогика, өнертану ғылымдары бойынша басылымдар тізіміне кіреді.

Автор мәліметтің нақтылығына, ресми құжаттардың сілтемелері мен басқа да деректердің дұрыстығына жауапты. Редакцияға келген материалдар кері қайтарылмайды.

Мақалада отандық авторлардың еңбектеріне міндетті түрде сілтеме берілу керек.

Журналға мақаланы қазақ, орыс, ағылшын, неміс, француз, қытай, түрік, араб және ТМД халықтары тілдерінде жазуға болады.

Приказом Комитета по контролю в сфере образования и науки МОН РК от «10 » июля 2012 года № 1082 рекомендован для научных публикаций.

Журнал включен в индекс научного цитирования (ИНЦ) и в список изданий, рекомендованных Комитетом по контролю в сфере образования и науки МОН РК по специальностям: юриспруденция, филология, педагогика, искусствоведение.

Ответственность за достоверность фактов и сведений, содержащихся в публикациях, несут авторы. Материалы редакцией не возвращаются.

В статье обязательно сопровождение ссылок на работы отечественных авторов.

Статьи журнала принимаются на казахском, русском, английском, немецком, французском, китайском, турецком, арабском языках и могут быть написаны на языках народов СНГ.

Веб-сайт: www.nauka-zan.kz

e-mail: nauka-zan@mail.ru;

Журнал редакциясының мекен жайы:

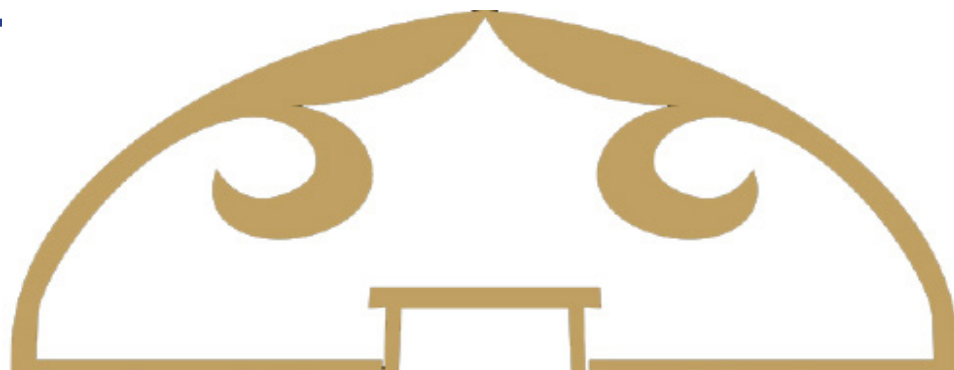
Астана қ., Алматы ауданы, Оңтүстік-Шығыс, оң жағалау, Түлкібас көш., 49 үй

Адрес редакции журнала:

г. Астана, Алматинский район, Юго-Восток, правая сторона, ул. Тулкибас, д.49.

Главный редактор: д.ю.н., профессор Алауханов Есберген Оразович +7 701 111 8828;

Научный редактор: к.ф.н., доцент Абдиева Роза Серикбаевна +7 701 33 234 07.

ЗАЃТАНУ
ЮРИСПРУДЕНЦІЯ
JURISPRUDENCE

Ибраева А.С.

заң ғылымдарының докторы,
профессор, Әл-Фараби атындағы
Қазақ Ұлттық университеті

Отыншиева А.А.

1 курс PhD
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕН ҰЛЫБРИТАНИЯ МЕМЛЕКЕТІНДЕ АДАМ МЕН АЗАМАТТЫҢ КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН БОСТАНДЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ МЕХАНИЗМДЕРІН ЖЕТІЛДІРУ

Түйін. Бұл мақалада адам және азамат ұғымы мен концепциясы ҚР мен Ұлыбритания заңнамасына сәйкес талқыланып, қарастырылады. Кез келген құқықтық жүйеде адам және азамат институтының алатын орны орасан зор. Конституциялық құқықтар мен бостандықтарды қорғау механизміне ерекше назар аударылады.

Түйін сөздер: адам, азамат, жеке тұлға, конституциялық құқық, бостандық, мәртебе, механизм.

Резюме. В статье рассматриваются понятие и концепция гражданина и человека в соответствии с законодательством РК и Великобритании. В любой правовой системе концепция человека и гражданина занимает важное, первостепенное место. Большое внимание уделяется на совершенствование механизмов защиты конституционных прав и свобод личности.

Ключевые слова: человек, гражданин, физическое лицо, конституционное право, свобода, статус, механизм.

Summary. The article deals with the concept of the citizen and the person in accordance with the Republic of Kazakhstan and the United Kingdom legislation. In any legal system the concept of individual and the citizen is an important and paramount. Much attention is paid to the improvement of the protection of constitutional rights and freedoms mechanisms of the individual.

Keywords: a person, a citizen, an individual, constitutional right, freedom, status, mechanism.

Қоғамдық өмірдің барлық салаларын өз нәрімен сусындататын зор ауқымды саяси-құқықтық күшті бойына жинақтаған Қазақстан Республикасының Конституциясының II бөлімі түгелдей адам және азамат тақырыбына арналған. Конституцияда адам, оның өмірі, құқықтары, міндеттері мен бостандықтары – мемлекеттің ең қымбат қазынасы ретінде қарастырылып, бекітілгені айқын. Жалпы, кез-келген қоғам мен мемлекетте адам мен азаматтың орны, рөлі маңызды әрі өзекті тақырып болып саналады. Бұл халықаралық құқықтық құжаттарда көрініс табады. Сондықтан, қарастырылатын, зерттелетін тұстары мен мәселелері ауқымды.

Ең алдымен жеке тұлға, адам және азамат ұғымын түсініп алайық. Жеке тұлға дегеніміз - әлеуметтік қатынастар мен саналы іс - әрекеттің субъектісі ретіндегі индивид. ҚР Азаматтық кодексі бойынша жеке тұлға – ҚР немесе басқа мемлекеттің азаматы, сондай-ақ азаматтығы жоқ адам. Яғни “жеке тұлға” ұғымы “азамат” деген ұғымға тең мағынада қолданылады. Азамат (жеке тұлға) – құқықтың жеке субъектісі, оның құқықтық қабілеті (құқыққа қабілеттілігі), яғни азаматтық міндет атқару қабілеті бар. Азаматтық алған адам сол мемлекеттің құқық субъектісі болады. Сондықтан да азаматтық заңда жеке тұлғалардың құқық қабілеттіктері туралы емес, азаматтардың құқық қабілеттілігі туралы ғана айтылған. Жеке адам деп - нақты адамды, қоғамның белсенді, саналы, мүшесін, өмірге өзіндік белгілі бір көзқарастар бар, қарым - қатынастары бар, жеке моральдық

талаптары, өзіндік психологиялық қасиеттері, өзге адамдардан жан иесін айтамыз. Ол - қоғамдық дамудың нәтижесі, нақтылды тарихи жағдайлармен байланысты еңбек, қарым-қатынас және таным субъектісі. Ал тұлға дегеніміз - жеке адамның өзіндік адамгершілік, әлеуметтік, психологиялық қырларын ашып, адамды саналы іс-әрекет иесі және қоғам мүшесі ретінде жан-жақты сипаттайтын ұғым. Адамның әлеуметтік қасиеттерінің жиынтығы, қоғамның даму жемісі және белсенді қызмет ету мен қарым-қатынас орнату арқылы жеке адамды әлеуметтік қатынастар жүйесіне енгізудің жемісі. Адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтарының барлық жиынтығы тұлғаның қандай да бір құқықтық қарым-қатынас субъектісі ретінде құқықтық мәртебесінің негіздерін анықтайды. [1]

Қазіргі таңда адам құндылықтары мен бостандықтарын асқақтату, оларды ең жоғарғы құндылық деп мойындау демократияны дамытудың үлгісі болып табылады. [2] Себебі, адам – қоғам мен мемлекеттің басты фигурасы. Адам мен азаматтың құқықтары мен міндеттері, оның бостандықтары азаматтық қоғам мен құқықтық мемлекеттегі ең жоғарғы маңыздылыққа ие институт болып табылады. Құқықтың бастауы не болмаса қағидасы негізінен адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қамтамасыз етумен тығыз байланысты екенін естен шығармауымыз керек. Ал, жекелей конституциялық құқықтарды алып қарастырсақ, бұл тіпті кез-келген құқықтардың алдыңғы шебін құрайды. Себебі, конституциялық деген сөздің өзі айтып тұрғандай, Конституция – еліміздің басты нормативтік актісі болғандықтан, конституциялық құқықтар мен бостандықтардың қорғалуы – назардағы басты мәселе болуы қажет.

Конституциялық (негізгі) құқықтар қатарына адамның өмір сүру құқығы, жеке адамның өміріне, қадір-қасетіне қол сұқпаушылық, ар-намыс бостандығы сияқты құқықтар мен бостандықтар жатады. Адам мен азаматтың конституциялық құқықтары мен бостандықтарын қорғау ең бірінші Қазақстан Республикасының Президентінен бастау алады. Президент – Атазаңымызда көрсетілгендей, адам және азамат құқықтары мен бостандықтарының нышаны әрі кепілі делінген. Президенттің бастамасымен, Жарлықтарымен еліміздегі адам және азамат құқықтарын қорғау жүзеге асады.

Сонымен қатар, Парламент те адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарын жүзеге асыру мен қорғауға кепілдік беретін маңызды мемлекеттік институт болса, сот, ішкі істер, ұлттық қауіпсіздік органдары адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғауға ықпал ететін органдар болып саналады.

1948 жылғы Адам құқығының жалпы Декларацияның 8-бабының тармағында адам Конституция

немесе заңмен берілетін оның негізгі құқықтары бұзылған жағдайда мемлекеттің құзыретті органдарының құқығында нәтижелі қалпына келтіру құқығы бар делінген болатын. Сондықтан ел тәуелсіздігі жылдарында Адам құқықтары жөніндегі уәкіл институтын құру сапалы құқықтық базаны іске асыруға әсерін тигізді. Тәуелсіздік жылдарындағы шынайы реформалық өзгерістер бізді тоталитарлық жүйенің бөлігінен қазіргі заманғы серпінді дамып келе жатқан елге айналдырды. Омбудсмен (Адам құқықтары жөніндегі уәкіл) институтын құру мықты құқықтық базаны іске асырумен қатар, бұл институт Қазақстан Республикасының 2010-2020 жылдарға арналған Құқықтық саясат тұжырымдамасына сәйкес мемлекеттік тетіктің маңызды және ажырамас бөлігі ретінде бекіді. Азаматтар мен заңды тұлғалардың бұзылған құқықтарын қалпына келтіру жөніндегі хаттарын қарап шешу Уәкілдің негізгі қызметі болып табылады. [3]

Адам мен азаматтың конституциялық құқықтары мен бостандықтарын қорғау механизмдерін жетілдіру ең алдымен, заңнамаларды жетілдіріп, оларды іс жүзінде жүзеге асырып, қолданумен пара пар келеді. Мысалы, Ұлыбритания мемлекетінің құқықтық жүйесіне көз жүгіртетін болсақ, адам мен азамат құқықтарының қорғалуы сонау 1215 жылы “Магна Карта” атты Еркіндіктің Ұлы Хартиясын қабылдаудан бастау алады. Кейіннен 1689 жылы “Құқықтар туралы билль” кейбір құқықтар мен бостандықтарды қозғап, олардың қорғалуы заң жүзінде құқықтық механизмдер арқылы жүзеге аса бастады. Ал, Британияның 1973 жылы Еуропалық Одаққа кіруі, Адам құқықтары жөніндегі Еуропалық Конвенцияны 1951 жылы ратификациялауы, 1998 жылы Адам құқықтары жайындағы Актіні қабылдауы – осының бәрі Ұлыбританияның адам мен азамат құқықтарының мықтырақ қорғалуына зор үлесі болды. Себебі, осы заңнамалардың барлығының бастапқы және түпкі мақсаты - бұл құқықтар мен бостандықтардың заң жүзінде қорғалуы, адамдардың теңдігі, барша адам мен азаматқа бірдей, тең құқықтар мен бостандықтар берілетіндігін одан ары айқындай түсу болатын. Қазірде қолданыстағы Адам құқықтары жайындағы Акті біршама сын-пікірге ұшырағандықтан, халық пен билік өкілдерінің назардағы мәселесі осы актіні “Құқықтар жөніндегі Британ билльімен” алмастыру болып тұр.

Ұлыбритания табиғи құқықтар мен бостандықтарға кепілдік беретін біраз халықаралық келісімдер мен шарттарға мүше ел болып табылады. Алайда, Ұлыбритания дуалистік мемлекет болғандықтан, мемлекет ратификациялаған шарттар мен келісімдердің ұлттық заңнама қатарына енгізілмей, қолдану күші болмайды. Мысал ретінде төмендегі кестені келтірсек болады:

Адам құқықтары жөніндегі халықаралық шарттар және Ұлыбритания

Біріккен Ұлттар Ұйымы	Ратификациялаған уақыты	Инкорпорациялауы	Еуропалық Одақ	Ратификациялаған уақыты	Инкорпорациялауы
Нәсілдік кемсітушіліктің барлық нысандарын жою туралы конвенция	7 наурыз 1969	жоқ	Адам құқықтары жөніндегі Еуропалық Конвенция	8 наурыз 1951	Ішінара
Азаматтық және саяси құқықтар туралы халықаралық пакт	20 мамыр 1976	жоқ	Хаттама 1	3 қараша 1952	Иә
Бірінші ерікті хаттама	Жоқ	жоқ	Хаттама 4	16 қыркүйек 1963 қол қойылды	Жоқ
Екінші ерікті хаттама	10 желтоқсан 1999	жоқ	Хаттама 6	20 мамыр 1999	Иә
Экономикалық, әлеуметтік және мәдени құқықтар туралы Халықаралық пакт	20 мамыр 1976	жоқ	Хаттама 7	Жоқ	жоқ
Әйелдерге қатысты кемсітудің барлық нысандарын жою туралы конвенция	7 сәуір 1986	жоқ	Хаттама 12	Жоқ	жоқ
Ерікті хаттама	17 желтоқсан 2004 қабылдады	жоқ	Хаттама 13	10 қазан 2003	Иә
Азаптауға қарсы БҰҰ Конвенциясы	8 желтоқсан 1988	Ішінара	Хаттама 14	28 қаңтар 2005	Белгісіз
Ерікті хаттама	10 желтоқсан 2003	жоқ	Хаттама 15	24 маусым 2013 қол қойылды	Белгісіз
Бала құқықтары туралы конвенция	16 желтоқсан 1991	жоқ	Еуропалық Әлеуметтік Хартия	11 шілде 1962	жоқ
Балалардың қарулы жанжалдарға қатысуына қатысты ерікті хаттама	24 маусым 2003	жоқ	Қайта қаралған Еуропалық әлеуметтік хартиясы	7 қараша 1997 қол қойылды	жоқ
Балаларды сату, балалар зинақорлығына және балалар порнографиясына қарсы ерікті хаттама	20 ақпан 2009	жоқ	Азаптаулардың алдын алу және қорлауға қарсы Еуропалық конвенция	24 маусым 1988	Ішінара
Барлық еңбекші-мигранттардың құқықтары мен олардың отбасы мүшелерінің қорғау туралы конвенция	Жоқ	Белгісіз	Аймақтық немесе азшылық тілдері жөніндегі Еуропалық Хартия	27 наурыз 2001	Ішінара
Мүгедектердің құқықтары туралы конвенция	8 маусым 2009	жоқ	Ұлттық азшылықтарды қорғау туралы конвенция	15 қаңтар 1998	Ішінара
Ерікті хаттама	7 тамыз 2009	жоқ	Адам саудасына қарсы күрес туралы конвенция	17 желтоқсан 2008	Ішінара

Қазіргі таңда Ұлыбританияда адам құқықтары жөніндегі, өзіне тән нақты юрисдикциясы мен қызметі бар, үш ұлттық институт жұмыс атқарады. Біріншісі, Адам құқықтары жөніндегі Солтүстік Ирландия комиссиясы, 1999 жылы құрылды; оның өкілеттігі – түрлі мәселелер бойынша кеңес, жеке тұлғаларға құқықтық көмек көрсету, адам құқықтарын көтеру, қауіпсіздік арқылы күшейту, жарияланымдар, ғылыми-зерттеу, тергеу, халықаралық стандарттардың сақталуын бақылау, сондай-ақ білім беру және оқыту. Екінші орган – Теңдік және Адам құқықтары жөніндегі комиссия; Англия, Шотландия мен Уэльсте адам құқықтары, теңдік мәселелерімен және кемсітушілікке қарсы шаралармен айналысады. Үшіншісі – Шотланд Адам құқықтары жөніндегі комиссия. 2008 жылдың 10 желтоқсанынан бастап толықтай қызмет атқарады. Бұл айтулы күн – Адам құқықтары күні ретінде тойланады, және Адам құқығының жалпы декларациясына 60 жыл толудың тұспа-тұс келді. Комиссия жарияланымдар, ғылыми-зерттеу, сұраулар, кеңес, мониторинг, құқықтық араласу және білім беру және оқыту сияқты қызметтер арқылы азаматтық, саяси, экономикалық, әлеуметтік және мәдени құқықтарға қатысты Шотландияда адам құқықтарын көтермелеу және қорғауды жүзеге асырды. [4]

Адам құқықтарын қорғайтын басқа да ұйымдар мен органдарға көз жүгіртер болсақ, Amnesty International, әлемдегі ең ірі құқық қорғау ұйымы, Ұлыбританияда құрылған; Адам құқықтары жөніндегі Ислам комиссиясы – Лондонда негізделген коммерциялық емес ұйым болып табылады; ӘДІЛДІК – Ұлыбританияда негізделген адам құқықтары жөніндегі ұйым. Ол Халықаралық заңгерлер комиссиясының британдық бөлімі болып табылады. Оның міндеті адам құқықтарын көтермелеу және Ұлыбританияда құқық үстемдігін алға жылжыту; Liberty – Ұлыбританияда адам мен азамат бостандығын қорғауға бағытталған ықпалды топ [5] болып табылады.

Қорыта келгенде, менің ұсынысым, Қазақстан Республикасында адам мен азамат құқықтары мен бостандықтарын қорғайтын институттарды, органдар мен ұйымдарды көбейту қажет. Сапасына, атқаратын қызметіне, қойылатын мәселелердің заңға сәйкес оңтайлы шешілуіне назар аудару қажет. Кез-келген мәселенің тиісті заңнама арқылы құқықтық қорғалуы, халықаралық құқықтық шарттарды мемлекетте ратификациялау, қолданылу аясы іс жүзінде жүзеге асқан кезде кеңес беретін сапалы комиссиялардың көптеп ашылуы - елде адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғау механизмдерінің жетілуіне нық баспалдақ десек, қателеспеген болатын едік.

Әдебиеттер

1 *Ф.С. Сапарғалиев, Қазақстан Республикасының Конституциялық құқығы. Оқулық, - Алматы, 2004.*

2 *Г.А.Қуаналиева. Қазақстан Республикасының қылмыстық іс жүргізу заңнамасы бойынша адам құқықтарын қорғаудың кейбір мәселелері // ҚазҰУ Хабаршысы. Заң сериясы. – 2014. - №1. – 218 – 220 бб.*

3 *А.А.Сыздықова, Б.Н.Каленова, Г.М.Қалмырза. Қазақстан Республикасындағы Омбудсмен Институты // Ученый XXI века. – 2015. - № 12 (13). – 123 – 128 бб.*

4 *Ed Bates, 'British sovereignty and the European Court of Human Rights // Law Quarterly Review, 2012, 128(Jul), p.382*

5 *Paul Bowen QC, 'Does the renaissance of common law rights mean that the Human Rights Act 1998 is now unnecessary? // European Human Rights Law Review, 2016, 4, p.361*

МАЗМҰНЫ - СОДЕРЖАНИЕ - CONTENT

ЗАҢТАНУ – ЮРИСПРУДЕНЦИЯ – JURISPRUDENCE

Оспанова Д.А., Кусаинов Д.О. КАФЕДРА ТЕОРИИ И ИСТОРИИ ГОСУДАРСТВА И ПРАВА, КОНСТИТУЦИОННОГО И АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРАВА ЮРИДИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА КАЗНУ ИМ.АЛЬ-ФАРАБИ	7
Ахатов У.А., Ондашұлы Е. ОРТА АЗИЯДАҒЫ ҰЛТТЫҚ-МЕМЛЕКЕТТІК МЕЖЕЛЕУДІҢ ЖҮЗЕГЕ АСУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ ЖӘНЕ ОНЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ САЛДАРЫ	11
Баймаханова Д.М. ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ НЕПОСРЕДСТВЕННОЙ ДЕМОКРАТИИ	14
Жарболова А.Ж. ЕГЕМЕНДІКТІҢ ТҮСІНІГІ МЕН МӘНІ ЖӘНЕ ОНЫҢ ҚАЗССР МЕМЛЕКЕТТІК ЕГЕМЕНДІГІ ТУРАЛЫ ДЕКЛАРАЦИЯДА БЕКІТІЛУІ	19
Ибраева А.С., Алимбекова М.А., Дюсебалиева С.С. ОСНОВНЫЕ НАУЧНЫЕ ПОДХОДЫ К ИССЛЕДОВАНИЮ ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ В СОВРЕМЕННОЙ ЮРИДИЧЕСКОЙ НАУКЕ	24
Ибраева А.С., Байкенжеев А.С., Мәсәлімқызы М. ЖАЗА ИНСТИТУТЫН ЗЕРТТЕУДІҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ	29
Ибраева А.С., Дюсебалиева С.С., Гончаров С.Б. АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА, РЕГУЛИРУЮЩЕГО ПРОВЕДЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ МОЛОДЕЖНОЙ ПОЛИТИКИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН	33
Кусаинов Д.О., Кусаинова А.К. МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТШІЛЕРДІҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ МӘДЕНИЕТІ	38
Кусаинов Д.О., Кусаинова А.К. ОСОБЕННОСТИ РАССМОТРЕНИЯ ОБРАЩЕНИЙ ГЛАВЫ ГОСУДАРСТВА КОНСТИТУЦИОННЫМ СОВЕТОМ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН	41
Мыңбатырова Н.Қ. ҚАЗАҚ ӘДЕТ-ҒҰРЫП ҚҰҚЫҒЫНДА ҚҰН ДАУЫ БОЙЫНША ШЫҒАРЫЛҒАН ПРЕЦЕДЕНТТІК ШЕШІМДЕР	45
Байдельдинов Д.Л., Оспанова Д.А. СУЩНОСТЬ, ОСНОВАНИЕ И СОДЕРЖАНИЕ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА ПРАВОНАРУШЕНИЯ В ОБЛАСТИ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ	49
Ибраева А.С., Байкенжеев А.С., Отыншиева А.А. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕН ҰЛЫБРИТАНИЯ МЕМЛЕКЕТІНДЕ АДАМ МЕН АЗАМАТТЫҢ КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН БОСТАНДЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ МЕХАНИЗМДЕРІН ЖЕТІЛДІРУ	55
Сартаев С.А., Калшабаева М.Ж. ВЛИЯНИЕ ИСТОРИКО-ПОЛИТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ НА ФОРМИРОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ ПРАВОВОГО СОЗНАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН	59

Туменбаев С.Ә. ХАЛЫҚАРАЛЫҚ АЗАМАТТЫҚ ПРОЦЕСТІҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ САЛА РЕТІНДЕ РЕТТЕУ ӘДІСІ	66
Турсынқұлова Д.А. ҚҰҚЫҚТЫҚ МЕМЛЕКЕТТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ ҚҰҚЫҚТЫҚ ИДЕОЛОГИЯНЫҢ МАҢЫЗЫ	69
Байдельдинов Д.Л., Усеинова Г.Р. ВОПРОСЫ ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА В ТРУДАХ А.Н. БУКЕЙХАНОВА	73
Усеинова К.Р., Токтыбаев А.А. ИЗМЕНЕНИЯ В СУДОУСТРОЙСТВЕ И СУДОПРОИЗВОДСТВЕ КАЗАХОВ ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ ХҮІІІ – начале ХІХ вв.	78
Кудайбергенов Марат СООТНОШЕНИЕ ПОНЯТИЙ «СОЗНАТЕЛЬНОСТЬ» И «ПРАВОСОЗНАНИЕ» В КОНТЕКСТЕ АКТУАЛИЗАЦИИ ПРОБЛЕМНЫХ ВОПРОСОВ ПОВЫШЕНИЯ ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ ОБЩЕСТВА	83
Оспанова Д.А., Исабеков А.К. ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПРАВОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ РЕФОРМЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ	88
Кийко Н.В., Терещенко Т.Г. К ВОПРОСУ О РАЗРАБОТКЕ ПРЕДЛОЖЕНИЙ ПО ФОРМИРОВАНИЮ МЕРОПРИЯТИЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПРОГРАММЫ ПО БОРЬБЕ С ПРЕСТУПНОСТЬЮ И КОРРУПЦИЕЙ НА 2016-2018 ГОДЫ	94
Бахаутдинов Амирхан Бабаханович, Османова Динара Бақтиярқызы УГОЛОВНО-ПРАВОВОЕ ПОНИМАНИЕ ИНСТИТУТА ЛИЧНЫХ ПРАВ И СВОБОД ЧЕЛОВЕКА И ГРАЖДАНИНА	98
Судейманов Акиф Фирудинович НОРМАТИВНЫЕ ПОСТАНОВЛЕНИЯ КОНСТИТУЦИОННОГО СОВЕТА РК В СИСТЕМЕ КОНСТИТУЦИОННОГО ПРАВА И ПРАКТИКИ КОНСТИТУЦИОНАЛИЗМА	103
Шуланбекова Гулмира АГРАРЛЫҚ САЛАДАҒЫ ҚҰҚЫҚТЫҚ РЕФОРМАЛАР	108
Рахметов Есил Шарипбаевич, Қараұлова Г.Д. АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҚ ӨНДІРІСІ САЛАСЫНДАҒЫ САҚТАНДЫРУ ҚАТЫНАСЫ	111
Умбетбаева Ж.Б., Тұрсын Н.Б. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕН ШЕТ ЕЛДЕРДІҢ ҒАРЫШ ҚЫЗМЕТІ САЛАСЫНДАҒЫ ЗАҢНАМАЛАРЫН САЛЫСТЫРМАЛЫ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ТАЛДАУ	114
Байжуманова Айгерим Мажидбековна ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ И КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ПОЛИТИЧЕСКИХ ПАРТИИ	117
Бахшатов Г. Н., Нысанова С.К. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВОГО СТАТУСА ЛИЧНОСТИ	121
Ахметова Ляззат Есенгельдиновна ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОЦЕНОЧНЫХ КАТЕГОРИЙ В УГОЛОВНОМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН	124

Таубаев Б.Р., Мусекенова А.А. РЕЖИМ ПЕНИТЕНЦИАРЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ТЕТІГІНДЕГІ СОТТАЛҒАНДАРДЫ ТҮЗЕУДІҢ ӘДІСІ РЕТІНДЕ	127
Тауланов Сабит Сауменович, Фот Луиза Владимировна К ВОПРОСУ ФОРМИРОВАНИЯ ВОЕННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИДЕЙ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ ВОЕННОГО ИСКУССТВА.....	130
Тинистановна Салтанат Сайдахметовна ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТТІҢ ҚАЛЫПТАСУЫ МЕН ДАМУ БАҒЫТТАРЫ	134
Тинистановна Салтанат Сайдахметовна АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЭКСТРАДИЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН	137
Тинистановна Салтанат Сайдахметовна ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ БІТІМГЕРШІЛІК ИНСТИТУТЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫ МЕН ДАМУЫ	139
Канатов Танат Канатович, Сейсембаевой Гулден Рашатовной, Куанышпековой Инарой Сериковной ОБЩЕСТВЕННЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ, ОСУЩЕСТВЛЯЮЩИЕ ЗАЩИТУ АВТОРСКИХ ПРАВ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН И СТРАНАХ ЕАЭС	141
Абилова М.Н. ОГОВОРКА О ПУБЛИЧНОМ ПОРЯДКЕ В ПРАВОПРИМЕНИТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН	145
Аралбаева Айгерим Адилевна, Курманалиева Эльмира Бахытжановна ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ТАЛАП ҚОЮ ӨНДІРІСІНІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ	149
Қаудыров Төлеш Ерденевич, Асанов Азамат Ерланович ЗАҢНЫҢ ҰЛЫҚТЫЛЫҒЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖОЛЫ: СОТ ЖҮЙЕСІН ЖЕТІЛДІРУ	153
Биебаева Ардақ Әлімханқызы, Жақсыбекова Фарида Сатбергеновна КӘМЕЛЕТКЕ ТОЛМАҒАНДАРҒА ҚОЛДАНЫЛАТЫН ЖАЗАЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ТАҒАЙЫНДАУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	158
Джанибекова Айнура Маулетовна, Кайрова Умит Жумабаевна НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ	163
Кемпирова Жанар Сеиловна ИНСЦЕНИРОВКА СОБЫТИЯ МНОГОГО ПРЕСТУПЛЕНИЯ КАК РАЗНОВИДНОСТЬ КРИМИНАЛЬНОЙ ИНСЦЕНИРОВКИ	166
Мамитова Жанат Аскарровна О РЕГЛАМЕНТАЦИИ ВОПРОСОВ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ КОРРУПЦИИ В ОТДЕЛЬНЫХ МЕЖДУНАРОДНЫХ ДОГОВОРАХ	170
Нурмухан Арай Жексенбаевна, Жумагазиева Райса Шамшединовна ҚОР БИРЖАСЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ РЕТТЕЛУІНЕ ҚАТЫСТЫ МӘСЕЛЕЛЕР	175
Пернеев Даурен Хамитович ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ В СФЕРЕ БЮДЖЕТНЫХ СРЕДСТВ	179

Zhantore Ulsara Nematullakyzy, Zhou Xiaohu, Kurmanbayeva Uldana THE RESEARCH OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY OF CHINESE INTERNATIONAL INVESTMENT ENTERPRISES IN KAZAKHSTAN	182
Омаров Ербол Агбаевич АКТУАЛЬНЫ ВОПРОСЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДОКАЗАТЕЛЬСТВ, ПОЛУЧЕННЫХ НА ТЕРРИТОРИИ ИНОСТРАННОГО ГОСУДАРСТВА В ПОРЯДКЕ ОКАЗАНИЯ ПРАВОВОЙ ПОМОЩИ ПО УГОЛОВНЫМ ДЕЛАМ	186
Жакупова Г.А., Қонысбекова М.Р. ҚЫЛМЫСТЫҚПЕН КҮРЕСУДЕГІ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ	190
Жакупова Г.А., Қонысбекова М.Р. МЕМЛЕКЕТТЕР АРАСЫНДАҒЫ ЭКСТРАДИЦИЯ МӘСЕЛЕЛЕРІ - ҚЫЛМЫСТЫҚ ІСТЕР БОЙЫНША ӨЗАРА КӨМЕК КӨРСЕТУДІҢ ЕРЕКШЕ ТҮРІ	196
Султанова Алия Табылдиевна МЕЖДУНАРОДНЫЕ НОРМЫ В ОБЛАСТИ БОРЬБЫ С ПРЕСТУПНОСТЬЮ И УГОЛОВНОГО ПРАВОСУДИЯ, РАЗРАБОТАННЫЕ В РАМКАХ ООН	202
Утеев Б.Ж. ҚОР НАРЫҒЫНДАҒЫ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ	205
Kairova U. Zh., Zhanibekova A.M. SOME QUESTIONS OF LEGAL CAPACITY OF MINORS	208
Смагулова Асем Кайратовна ПУБЛИЧНЫЙ ПОРЯДОК КАК ОСНОВАНИЕ НЕПРИЗНАНИЯ И НЕ ПРИВЕДЕНИЯ В ИСПОЛНЕНИЕ ИНОСТРАННЫХ СУДЕБНЫХ РЕШЕНИЙ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН И РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ	210
Sadykbekova Asel Nurzhanovna, Almuratova Asel Berikovna THE EVOLUTION OF THE CONCEPTS OF “CIVIL SERVANT” AND “CIVIL SERVICE” DURING THE YEARS OF INDEPENDENCE OF KAZAKHSTAN	213
Садиев Гахраман Санан-оглы МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ СТАНОВЛЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ЮВЕНАЛЬНОЙ ЮСТИЦИИ	215
Садиев Гахраман Санан-оглы ФУНКЦИИ УЧАСТНИКОВ СУДЕБНОГО РАЗБИРАТЕЛЬСТВА	219
Садиев Гахраман Санан-оглы НЕПОСРЕДСТВЕННОСТЬ И УСТНОСТЬ СУДЕБНОГО РАЗБИРАТЕЛЬСТВА	223